

Scenariusz lekcji do spektaklu: „Vita flumen”

Nagranie spektaklu: <https://youtu.be/f2TGBbOPLJs>

Nagranie spektaklu z tłumaczeniem migowym: <https://youtu.be/KTEEufUNGP8>

Nagranie z audiodeskrypcją: <https://youtu.be/akkzvhibiYsg>

Tematy zajęć:

- „Woda towarzysza życia, dar natury”
- „Ochrona środowiska; wybór czy konieczność? Teatr jako forma krzewienia wartości: Plastyka obrazu w teatrze, teatr jako sztuka synergiczna łącząca słowo, ruch, scenografię, mimikę w swoistą wartość.”

Autor scenariusza: Hanna Szelaąg

Grupa wiekowa:

klasy VII-VIII szkoły podstawowej oraz klasy ponadpodstawowe.

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne

Zagadnienia edukacyjne:

- woda jako źródło życia,
- mój wpływ na stan przyrody na świecie,
- ekologia - moda czy konieczność zderzenia się z faktami.

Cele operacyjne:

uczeń/uczennica/uczestnik zajęć:

- potrafi dostrzec problem konieczności dbania o środowisko naturalne,
- rozwija umiejętność analizowania dzieła kultury, rozumienia języka teatru,
- formułuje argumenty w sprawie ochrony środowiska,
- poszerza wiedzę o zagrożeniach zanieczyszczeń środowiska.

Formy i metody pracy:

- dyskusja,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- etiuda teatralna.

Materiały dydaktyczne:

- rzutnik multimedialny,
- folia malarska,
- specjalnie przygotowane tkaniny, najlepiej szyfonowe.

Wprowadzenie do spektaklu

Spektakl wyraża swój zachwyty na wartością niby oczywistą, ale czasem lekceważoną, jaką jest czysta woda. W naszym spektaklu przelewa się ona na scenie, pulsuje, chlapie, kapie, obmywa i robi tysiące innych zakrętów, aby ją zauważyć, docenić jej piękno, dobroczynną wartość i siłę. Moc jej wypływa nie tylko z jej podróżowania wewnątrz organizmów ludzkich, gdzie jest konieczna i niezastąpiona, lecz również z jej działań na zewnątrz ciała ludzkiego, gdzie jest schronieniem dla wielu stworzeń, napojem gaszącym pragnienie, ale również siłą, która tworzy, czasem burzy, napędza, łamie i urozmaica, upiększa nam życie. Z pewnością nie można jej nie zauważyć.

Z chwilą stworzenia człowieka już w łonie matki, woda go oplata, pieści i chroni, potem już zawsze jest z nim. I nawet jak spada na ziemię jakby w gniewie wraz z piorunami, zawsze jest dobrodziejstwem, które daje życie. Jakże trudno pogodzić się z faktem, że mógłby ktoś dla fantazji, przyjemności chcieć ją zanieczyścić. To jakby porwać się na istotę życia. Żyjemy na jednej ziemi i naszym obowiązkiem poniekąd jest troska o wspólne zasoby, szczególnie tak drogie jak woda.

To spektakl plastyczny, słowa, które padają z off-u podkreślają zaledwie siłę wyrazu, nie stanowią motoru napędowego spektaklu. Aktor gra na emocjach, jest wrzucony w różne sytuacje, gdzie partnerem jest woda pod różnymi postaciami. Spektakl buduje sprzeciw przed jej zanieczyszczeniem oparty o scenę z negatywnym bohaterem. Jest sporo znaków teatralnych, których rozszyfrowanie układa się w piękny obraz dzbanka z wodą, okna, po którym spływa deszcz, czy toni morskiej lub górskich strumyków. Kolor również pełni ważną rolę. Raz jest znakiem krystalicznej czystości, raz niszczącej mocy.

Informacje o spektaklu:

scenariusz: Hanna Szeląg i Zespół

reżyseria: Hanna Szeląg

scenografia: Hanna Szeląg

choreografia: Hanna Szeląg i Zespół

Grupa Teatralna A TO MY działa w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Poznaniu.

Przebieg zajęć

Lekcja 1

Temat: „Woda towarzysza życia, dar natury.”

- Swobodna, krótka rozmowa na temat daru, jakim jest woda. Poszukiwanie jej zastosowań:
  - rola wody w organizmach żywych,
  - źródło energii,
  - w przemyśle,
  - w rolnictwie,
  - do celów spożywczych,
  - do celów sanitarnych.
- Poszukiwanie jej źródeł:
  - opady atmosferyczne,
  - zbiorniki wodne: rzeki, jeziora, morza i oceany,
  - wody podziemne (gruntowe, głębinowe).
- Uczniowie dochodzą do wniosku, że bez wody nie da się żyć, jest bardzo ważna w naszym życiu
- Praca w grupach:
  - Uczniowie otrzymują zadanie: Zbudujcie etiudy teatralne bez słów, które pokażą, jak ważna jest woda. Każda grupa ma inny temat etiudy do wyboru:
    - Wymyślcie scenkę, która pokaże dlaczego woda do celów sanitarnych jest tak ważna - teatr plastyczny.
    - Pokażcie, jaką wodę ma energię, czy to podczas burzy czy nurt rzeczny, czy morskie fale i jak tę energię można wykorzystać. Pokażcie żywioł wody na scenie, jej siłę, etiuda ruchowa (etiuda dobrze się sprawdza z wykorzystaniem folii malarskiej) - praca z rekwizytem.
    - Pokażcie korzyść z deszczu. Czy taka nastrojowa scena może mieć związek z człowiekiem? Zbudujcie taką scenę, gdzie człowiek poddaje się nastrojowi chwili deszczowej.
    - Pokażcie płatki śniegu, które są wodą w innym stanie skupienia i akumulują wodę, która stopniowo uwalniana jest wczesną wiosną.
    - Możemy zaproponować im ogólne tematy, do których doszli podczas dyskusji z początku lekcji.

- Chętni uczniowie podejmują się nakręcania i potem zmontowania filmiku z powstałych etiud na stronę szkoły

Podsumowanie:

Po obejrzeniu scenek zauważamy różnorodność form teatralnych oraz piękno wody w tych przeróżnych sytuacjach. Rozmawiamy o zagrożeniach zanieczyszczenia wody i zastanawiamy się, jak walczyć z taką sytuacją. Czy tylko przepisy prawa mają moc, czy młody człowiek może też mieć wpływ na ochronę środowiska? Uczniowie stawiają tezę, że tak i wymieniają różne akcje mające na celu ochronę wód: zakręcaj kran, nie rzucaj śmieci itd.

Proponujemy, by w domu zastanowili się i przygotowali do dyskusji, czy tematy ekologiczne powinny przewijać się w różnych dziełach sztuki (filmy, obrazy, wiersze czy piosenki).

Lekcja 2

Temat: „Ochrona środowiska – wybór czy konieczność?”

1. Uczniowie przytaczają na podstawie swojej wiedzy fakty o stanie naszego środowiska i konieczności dbania o jego czystość dla następnych pokoleń. Te zasoby nie są nieograniczone – to konieczność, by chronić środowisko przed zanieczyszczeniami, dlatego ważny jest nasz głos w tej sprawie.
2. Uczniowie oglądają spektakl „Vita flumen”.
3. Analizują obrazy przewijające się w spektaklu oraz działania aktorskie. Oceniają takie elementy jak:
  - Ruch sceniczny, plastyka ciała
  - Plastyka obrazu w teatrze, teatr jako sztuka synergiczna łącząca słowo, ruch, scenografię, mimikę w swoistą wartość
  - Mimika
  - Słowo
  - Muzyka
  - Światła
  - Rekwizyty
4. Zastanawiają się, czy taka forma zrobiła na nich wrażenie i czy obudziła w nich jakieś emocje: bunt, złość, wzruszenie, zachwyt itd.
5. Oceniają wartość spektaklu w kwestii ochrony środowiska. Zastanawiają się, jak rozpowszechnić ten film, aby wiele osób mogło go zobaczyć i przez to mieć wpływ na ochronę środowiska choćby w lokalnej społeczności, co mogłoby być cegiełką we wspólnym dziele.

Zadajemy pytanie rozpoczynając dyskusję: **Czy spektakl Vita flumen ma szansę zbudować w widzach postawę ekologiczną, dając przede wszystkim porcję burzliwych emocji, nie garść wiedzy?**

Jest nadzieja, że spektakl zrobił na nich duże wrażenie, gdyż przeżyli sporo emocji, które zostaną na dłużej.

Podczas pierwszej lekcji uczniowie zapewne przygotują etudy mniej poetyckie, ale bardziej o tematyce środowiskowej i w tym punkcie warto zastanowić się, co mocniej na nich oddziałuje konkretnie czy poetycki, plastyczny teatr?

6. Zadajemy kolejne pytanie rozpoczynając dyskusję: **Czy budowanie obrazów, etiud teatralnych może być ważnym głosem w obronie czystości środowiska naturalnego?**

Co zrobić, żeby sztuka stanowiła taki właśnie ważny głos. Może widzieli dzieła (filmy, obrazy, wiersze, czy słyszeli piosenki), które poruszają ten temat. Można teraz obejrzyć przyniesione utwory i krótkie prezentacje.

Warto rozbudować ten punkt, np. o wskazanie, co podoba im się w tych dziełach, jakie tematy poruszają. Obejrzany spektakl może być pretekstem do rozmowy na tematy ekologiczne i stanowić natchnienie do poszukiwania nawiązań w innych dziełach.

Mam nadzieję, że uczniowie zweryfikują swoje stanowisko na temat tego, co mogą zrobić dla ochrony środowiska: mogą budować w ludziach postawę proekologiczną właśnie takimi działaniami artystycznymi.

Karta pracy I

Zbudujcie etiudy teatralne bez słów, które pokażą, jak ważna jest woda.

- Wymyślcie scenkę, która pokaże dlaczego woda do celów sanitarnych jest tak ważna – teatr plastyczny
1. Wypiszcie na kartce, jakie cele sanitarne uwzględnicie w scenie.
  2. Metodą burzy mózgów znajdźcie sposoby pokazania wykorzystania wody do tych celów za pomocą pantomimy.
  3. Przedyskutujcie sposób pokazania, dlaczego takie wykorzystanie jest ważne.
  4. Wybierzcie spośród siebie reżysera, który będzie ustawiał scenkę.
  5. Ustalcie, czy potrzebujecie muzykę do scenki i kto się tym zajmie.
  6. Ustalcie, co jeszcze potrzebujecie.

Karta pracy II

Zbudujcie etiudy teatralne bez słów, które pokażą, jak ważna jest woda.

- Pokażcie, jaką wodę ma energię, czy to podczas burzy czy nurt rzeczny, czy morskie fale i jak tę energię można wykorzystać. Pokażcie żywioł wody na scenie, jej siłę, etiuda ruchowa (etiuda dobrze się sprawdza z wykorzystaniem folii malarskiej) – praca z rekwizytem
1. Wypiszcie na kartce, jak można wykorzystać energię wody.
  2. Metodą burzy mózgów znajdźcie sposoby pokazania wykorzystania energii wody za pomocą pantomimy.
  3. Przedyskutujcie sposób pokazania, dlaczego takie wykorzystanie jest ważne.
  4. Wybierzcie spośród siebie reżysera, który będzie ustawiał scenkę.
  5. Ustalcie, czy potrzebujecie muzykę do scenki i kto się tym zajmie.
  6. Ustalcie, co jeszcze potrzebujecie.

Karta pracy III

Zbudujcie etiudy teatralne bez słów, które pokażą, jak ważna jest woda.

- Pokażcie korzyść z deszczu. Czy taka nastrojowa scena może mieć związek z człowiekiem? Zbudujcie taką scenę, gdzie człowiek poddaje się nastrojowi chwili deszczowej
1. Wypiszcie na kartce, jak można pokazać deszcz.
  2. Metodą burzy mózgów znajdźcie sposoby pokazania korzyści z deszczu za pomocą pantomimy.
  3. Przedyskutujcie sposób pokazania, jak człowiek może czerpać radość z deszczu i wybierzcie najciekawsze propozycje.
  4. Wybierzcie spośród siebie reżysera, który będzie ustawiał scenkę.
  5. Ustalcie, czy potrzebujecie muzykę do scenki i kto się tym zajmie.
  6. Ustalcie, co jeszcze potrzebujecie.

Karta pracy IV

Zbudujcie etiudy teatralne bez słów, które pokażą, jak ważna jest woda.

- Pokażcie płatki śniegu, które są wodą w innym stanie skupienia i akumulują wodę, która stopniowo uwalniana jest wczesną wiosną
1. Wypiszcie na kartce, jak można pokazać śnieg.
  2. Metodą burzy mózgów znajdźcie sposoby pokazania śniegu za pomocą pantomimy.
  3. Przedyskutujcie sposób pokazania, jak człowiek może czerpać korzyść i radość z opadów śniegu i wybierzcie najciekawsze propozycje.
  4. Wybierzcie spośród siebie reżysera, który będzie ustawiał scenkę.
  5. Ustalcie, czy potrzebujecie muzykę do scenki i kto się tym zajmie.
  6. Ustalcie, co jeszcze potrzebujecie.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

